

כבוד התלמיד השמים והרב

בהמשך לאיסור לעמוד מפני הרב יותר מפעמיים ביום :
למה נוקדת הגמרא לשון שחרית וערבית – למה היא רומזת?

1. משנה מסכת אבות פרק ד משנה יב

רבי אלעזר בן שמוע אומר יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך וכבוד חבירך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים:

2. תלמוד בבלי מסכת ברכות כח עמוד ב

וכשחלה רבי יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו כיון שראה אותם התחיל לבכות אמרו לו תלמידיו נר ישראל עמוד הימיני פטיש החזק מפני מה אתה בוכה אמר להם אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי שהיום כאן ומחר בקבר שאם כועס עלי אין כעסו כעס עולם ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם ואם ממיתני אין מיתתו מיתת עולם ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון אעפ"כ הייתי בוכה ועכשיו שמוליכים אותי לפני ממ"ה הקב"ה שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים שאם כועס עלי כעסו כעס עולם ואם אוסרני איסורו איסור עולם ואם ממיתני מיתתו מיתת עולם ואיני יכול לפייסו בדברים ולא לשחדו בממון ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים אחת של גן עדן ואחת של גיהנם ואיני יודע באיזו מוליכים אותי ולא אבכה אמרו לו רבינו ברכנו אמר להם יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם אמרו לו תלמידיו עד כאן אמר להם ולואי תדעו כשאדם עובר עבירה אומר שלא יראני אדם. בשעת פטירתו אמר להם פנו כלים מפני הטומאה והכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבא:

3. מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק כז ד"ה רבי אליעזר

רבי אליעזר בן שמוע אומר יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך וכבוד חבירך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים: מנין שיהא כבוד תלמידו חביב עליו ככבודו ילמדו כל אדם ממה רבינו שאמר ליהושע בחר לנו אנשים (שמות י"ז ט). בחר לי לא נאמר אלא בחר לנו מלמד שעשאוהו כמותו. אף על פי שהוא רבו ויהושע תלמידו (עשאו כמותו): ומנין שכבוד חבירו יהא חביב עליו כרבו שנאמר ויאמר אהרן אל משה בי אדוני (במדבר י"ב י"א) והלא אחיו קטן ממנו היה אלא עשאו רבו: ומנין שכבוד רבו יהא חביב עליו ככבוד שמים שנאמר ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדני משה כלאם (שם י"א כ"ח) שקלו כנגד שכינה:

4. משנה מסכת אבות פרק ו משנה ג

הלומד מחבירו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד אפילו אות אחת צריך לנהוג בו כבוד שכן מצינו בדוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד וקראו רבו אלופו ומיודעו שנאמר +תהלים נ"ה י"ד+ ואתה אנוש כערכי אלופי ומיודעי והלא דברים קל וחומר ומה דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומיודעו הלומד מחבירו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד אפילו אות אחת על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד ואין כבוד אלא תורה שנאמר +משלי ג' ל"ה+ כבוד חכמים ינחלו +שם/משלי/ כ"ח י'+ ותמימים ינחלו טוב ואין טוב אלא תורה שנאמר +שם/משלי/ ד' ב'+ כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו: